

RETTENS DOM (Anden Afdeling)

10. februar 2004 *

I de forenede sager T-215/01, T-220/01 og T-221/01,

Calberson GE, Paris (Frankrig), ved avocat T. Gallois,

sagsøger,

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved G. Berscheid, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

angående

— i sag T-215/01, en påstand om, at Kommissionen tilpligtes at betale sagsøgeren 14 290,61 EUR og 57 859,56 USD med tillæg af renter i erstatning for det tab, sagsøgeren hævder at have lidt

* Processprog: fransk.

- i sag T-220/01, en påstand om, at Kommissionen tilpligtes at betale sagsøgeren 106 901,96 DEM med tillæg af renter i erstatning for det tab, sagsøgeren hævder at have lidt

- i sag T-221/01, en påstand om, at Kommissionen tilpligtes at betale sagsøgeren 23 115,49 EUR og 25 761,11 USD med tillæg af renter i erstatning for det tab, sagsøgeren hævder at have lidt,

idet de tre sager principalt er anlagt i henhold til artikel 238 EF og artikel 16 i Kommissionens forordning (EF) nr. 111/1999 af 18. januar 1999 om almindelige gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) nr. 2802/98 om et program for levering af landbrugsprodukter til Den Russiske Føderation, subsidiært i henhold til artikel 235 EF og artikel 288, stk. 2, EF,

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET I FØRSTE INSTANS
(Anden Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, N.J. Forwood, og dommerne J. Pirrung og A.W.H. Meij,

justitssekretær: fuldmægtig J. Plingers,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 8. juli 2003,

afsagt følgende

Dom

Relevante retsfor skrifter

Relevante bestemmelser i sagerne T-215/01, T-220/01 og T-221/01

- 1 Rådets forordning (EF) nr. 2802/98 af 17. december 1998 om et program for levering af landbrugsprodukter til Den Russiske Føderation (EFT L 349, s. 12) fastsætter, at der stilles landbrugsprodukter til rådighed for Den Russiske Føderation.

- 2 Ifølge artikel 2, stk. 3, i forordning nr. 2802/98 fastlægges leveringsudgifterne, herunder til transport til havne eller grænseovergangssteder, eksklusive losning, ved licitation, eller hvis der foreligger grunde, der står i forbindelse med aktionens hastende karakter eller vanskeligheder ved forsendelsen, ved begrænset udbud.

- 3 I henhold til artikel 4, stk. 1, i forordning nr. 2802/98 er Kommissionen ansvarlig for, at aktionerne gennemføres på betingelserne i forordningen.

- 4 I artikel 2, stk. 1, i Kommissionens forordning (EF) nr. 111/1999 af 18. januar 1999 om almindelige gennemførelsesbestemmelser til forordning nr. 2802/98 (EFT L 14, s. 3) bestemmes følgende:

»Omkostningerne ved levering af produkter udtaget fra interventionslagre [...] indtil de i licitationsbekendtgørelsen fastsatte søhavne og grænseovergangssteder, hvor modtageren overtager dem, fastlægges ved licitation.

a) Omkostningerne kan vedrøre levering af produkter af interventionsorganets lager, fra lasterampen eller på transportmiddel indtil overtagelsesstedet på det fastsatte leveringsstadium [...].«

- 5 I henhold til artikel 5, stk. 1, litra e), punkt 5, i forordning nr. 111/1999 skal budet for at komme i betragtning bl.a. nøjagtigt angive buddets fordeling efter de i forordningens bilag II anførte punkter. Blandt de punkter, der nævnes i bilag II, som ændret ved Kommissionens forordning (EF) nr. 1125/1999 af 28. maj 1999 om ændring af forordning nr. 111/1999 (EFT L 135, s. 41), findes punktet »Omkostninger ved håndtering og læsning«.

- 6 Artikel 7, stk. 1, andet afsnit, i forordning nr. 111/1999, som ændret ved forordning nr. 1125/1999, lyder således:

»Varen kan udtages, så snart interventionsorganet modtager bevis for, at leverancesikkerheden er stillet [...].«

7 Artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 111/1999 har følgende ordlyd:

»Opstår der vanskeligheder under gennemførelsen af leverancen efter tilslagsmodtagernes overtagelse af produkterne og bortset fra nødtilfælde, kan alene Kommissionen give instrukser med henblik på at lette leveringens fortsættelse.«

8 I artikel 8, stk. 4, i forordning nr. 111/1999 bestemmes, at Kommissionen for at tage hensyn til særlige vanskeligheder efter anmodning fra det berørte interventionsorgan kan indrømme en tolerance for tab, der ikke kan identificeres.

9 Artikel 9, stk. 3, første afsnit, i forordning nr. 111/1999 bestemmer, at såfremt den vare, interventionsorganet stiller til rådighed, ikke er i overensstemmelse med de mindstenormer, der er fastsat for interventionsopkøb, stiller interventionsorganet straks en vare til rådighed, der opfylder forskrifterne for leverancen. Forordningens artikel 9, stk. 3, andet afsnit, lyder således:

»Interventionsorganet bærer de ekstraomkostninger, der påløber for tilslagsmodtagerne (ekstra transportomkostninger, overliggetid osv.).«

10 Ifølge artikel 10, stk. 1, i forordning nr. 111/1999, som ændret ved forordning nr. 1125/1999, forelægges betalingsanmodningen for leveringen interventionsorganet.

- 11 Artikel 16 i forordning nr. 111/1999 bestemmer:

»De Europæiske Fællesskabers Domstol har kompetence til at afgøre enhver tvist som følge af gennemførelsen af, den manglende gennemførelse af eller fortolkningen af de nærmere bestemmelser vedrørende de leveringer, der gennemføres i henhold til denne forordning.«

Andre relevante bestemmelser i sagerne T-215/01 og T-221/01

- 12 Artikel 1 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1815/1999 af 18. august 1999 om levering af skummetmælkspulver til Rusland (EFT L 220, s. 13) bestemmer:

»Der afholdes licitation over omkostningerne ved forsendelse fra interventionslagre af [...] skummetmælkspulver, der i henhold til artikel 2, stk. 1, litra a), i forordning [...] nr. 111/1999 skal leveres til [Rusland].«

- 13 Artikel 2 i forordning nr. 1815/1999 bestemmer:

»Leveringen omfatter:

a) Overtagelse af varen ved læsserampen ved lagrene for de [relevante] interventionsorganer, og

b) forsendelse ved passende midler til de bestemmelsessteder og inden for de frister, der er fastsat i [...]«

- 14 I bilaget til Kommissionens forordning (EØF) nr. 1643/89 af 12. juni 1989 om fastsættelse af de faste beløb, der anvendes ved finansieringen af materielle operationer ved offentlig oplagring af landbrugsprodukter (EFT L 162, s. 12), bestemmes:

»Liste over materielle operationer, der dækkes af faste beløb som omhandlet i artikel 6 i Rådets forordning (EØF) nr. 1883/78 af 2. august 1978 om almindelige regler for finansiering af interventioner gennem Den Europæiske Udviklings- og Garantifond for Landbruget, [Garantisektionen (EFT L 216, s. 1)].

[...]

Skummetmælkspulver:

[...]

III. Udlagring

[...]

c) Overførsel af skummetmælkspulveret til læsserampe og læsning, med undtagelse af stuvning, på transportmiddel, hvis det drejer sig om en lastbil [...].«

Andre relevante bestemmelser i sag T-220/01

- 15 Artikel 1 i Kommissionens forordning (EF) nr. 1799/1999 af 16. august 1999 om levering af oksekød til Rusland (EFT L 217, s. 20) bestemmer:

»Der afholdes licitation over omkostningerne ved forsendelse fra interventionslagre af [...] oksekød [...], der i henhold til artikel 2, stk. 1, litra a), i forordning [...] nr. 111/1999 skal leveres til [Rusland].«

- 16 I artikel 2 i forordning nr. 1799/1999 bestemmes:

»Leveringen omfatter:

a) overtagelse af varen ved læsserampen ved lagrene for de [relevante] interventionsorganer, og

b) forsendelse ved passende midler til de bestemmelsessteder og inden for de frister, der er fastsat i [...].«

Faktiske omstændigheder

I sag T-215/01

- 17 I forbindelse med den ved forordning nr. 1815/1999 afholdte licitation indgav sagsøgeren til det britiske interventionsorgan Intervention Board Executive Agency (herefter »IBEA«) et bud på forsendelsesomkostningerne ved levering af 3 000 tons skummetmælkspulver, som udgjorde det i bilag I og II til forordning nr. 1815/1999 beskrevne parti nr. 4, fra lageret for selskabet Alpine Cold Storage (herefter »Alpine«) til Rusland. I henhold til dette bud omfattede transporten af partiet forsendelse med lastbil fra Alpines lager til et lager beliggende på havnen i Grimsby (Det Forenede Kongerige), og dernæst lastning af partiet ombord på skibet Freedom III med henblik på søtransport af dette til Rusland. Sagsøgeren havde i sit bud taget hensyn til, at Alpine i et tilbud af 25. august 1999 havde erklæret, at selskabet kunne foretage ti vognlæs pr. dag. Sagsøgerens bud lød på 79,60 EUR pr. bruttotons varer, der skulle transporteres. Buddet omfattede ikke omkostninger ved håndtering og læsning, idet sagsøgeren ikke anså disse omkostninger for anvendelige i det foreliggende tilfælde.
- 18 Ved beslutning af 7. september 1999 tildelte Kommissionen bl.a. sagsøgeren levering af parti nr. 4.
- 19 Den 8. oktober 1999 meddelte sagsøgeren Alpine, at læsningen af lastbilerne ville blive påbegyndt den 13. oktober 1999.
- 20 Som følge af en uoverensstemmelse mellem sagsøgeren og Alpine vedrørende dels en række af Alpine forlangte ekstrabeløb for læsning og stuvning af varen, dels det forhold, at Alpine havde forlangt garantistillelse til sikkerhed for returnering af paletter, hvorpå varerne var placeret, blev læsningen ikke påbegyndt den 13. oktober 1999.

- 21 Kommissionens tjenestegrene blev underrettet om disse vanskeligheder og meddelte i en fax af 14. oktober 1999 til IBEA (herefter »faxen af 14. oktober 1999«), at pålæggelsen af ekstraomkostninger og kravet om garantistillelse for paletterne var uberettiget og malplaceret. I øvrigt meddelte Kommissionens tjenestegrene i denne fax, at lagrene handlede på Fællesskabets vegne, og anmodede IBEA om at gribe ind over for Alpine med henblik på at få dette til at rette sig efter de bestemmelser, der gjaldt for interventionsorganernes lagre ved udlagring. Desuden blev IBEA anmodet om at træffe de nødvendige foranstaltninger for at læsningen kunne påbegyndes uden yderligere forsinkelser.
- 22 Ved skrivelse af 19. oktober 1999 til Alpine, hvoraf IBEA og Kommissionen modtog kopi, gjorde sagsøgeren indsigelse mod det af Alpine fremsatte tilbud vedrørende læsningen af lastbilerne med den begrundelse, at læsningen i henhold til forordning nr. 1643/89 påhvilede interventionsorganets lager. Sagsøgeren påpegede ligeledes skibet Freedom III's forestående ankomst, ombord på hvilket varen skulle læsses, og anvendelsen af overliggedagspenge i tilfælde af, at skibet blev nødsaget til at ligge stille.
- 23 Læsningen af lastbilerne påbegyndtes den 22. oktober 1999. Tempoet var lavere end de ti vognlæs pr. dag, som Alpine oprindeligt havde anført i sit tilbud af 25. august 1999.
- 24 Den 2. november 1999 fremsendte kaptajnen på skibet Freedom III en skrivelse til sagsøgerens agent, hvori han dels konstaterede, at der kun var lastet 798 tons af de forventede 3 000 tons skummetmælkspulver, og dels erindrede om, at den fastsatte periode for lastningen i overensstemmelse med det mellem sagsøgeren og rederiet indgåede certeparti udløb den 3. november 1999, og at der efter denne

dato påløb overliggedagspenge. Sagsøgeren fremsendte den 2. november 1999 kopi af denne skrivelse til IBEA og Kommissionen.

- 25 Først den 18. november 1999 var alle de varer, der skulle transporteres, blevet læsset ombord på skibet. Følgelig måtte sagsøgeren betale overliggedagspenge på i alt 23 072,89 USD som følge af en overskridelse i afgangshavnen af det samlede antal dage, hvori skibet efter det aftalte skulle ligge stille i forbindelse med lastning og losning af varen.
- 26 Skibet ankom til bestemmelsesstedet og var klar til losning af varen den 25. november 1999. Losningen af varen blev først påbegyndt den 11. december 1999 og blev afsluttet den 17. december 1999. Som følge af en overskridelse af det antal dage, hvor skibet efter det aftalte skulle ligge stille, måtte sagsøgeren betale overliggedagspenge på i alt 54 347,25 USD.
- 27 Den 4. januar 2000 fremsendte sagsøgeren faktura BRU 135 039 vedrørende transporten af parti nr. 4 til IBEA. Fakturaen lød på i alt 318 987,24 EUR, hvoraf 243 115,51 EUR vedrørte transportomkostninger, og 75 871,73 EUR vedrørte overliggedagspenge.
- 28 Beløbet på 75 871,73 EUR vedrørende overliggedagspenge fremkom som følge af en omregning af det beløb, der var betalt i overliggedagspenge i afgang- og ankomsthavnen — dvs. 77 420,14 USD — til en omregningskurs USD/EUR på 0,98.
- 29 Efter indgreb fra Kommissionens side foretog IBEA udbetaling af et engangsbeløb på 19 904,51 USD til fuld og endelig betaling af de af sagsøgeren afholdte overliggedagspenge vedrørende skibet Freedom III. Sagsøgeren gjorde indsigelse mod denne delvise betaling.

- 30 Den 28. juli 2000 rettede sagsøgeren påkrav til IBEA om betaling af restbeløbet vedrørende posten overliggedagspenge på faktura BRU 135 039, et beløb, som af sagsøgeren var opgjort til 57 516 USD, samt faktura BRU 138 552 på i alt 7 096,37 EUR og faktura BRU 138 553 på i alt 343,93 USD, der begge vedrørte finansielle omkostninger påløbet som følge af forsinkelser med betalingen af de til IBEA fremsendte fakturaer. Påkravet havde ikke nogen virkning.
- 31 Ved skrivelse af 16. maj 2001 opfordrede sagsøgeren Kommissionen til at gribe ind med henblik på, at IBEA foretog udbetaling af de skyldige beløb. I henhold til opfordringen skyldte IBEA fortsat 7 194,24 EUR i transportomkostninger, 57 515,63 USD i overliggedagspenge samt 7 096,37 EUR og 343,93 USD i finansielle omkostninger som følge af forsinkede betalinger, dvs. et samlet beløb på i alt 14 290,61 EUR og 57 859,56 USD. Opfordringen havde ikke nogen virkning.

I sag T-220/01

- 32 I forbindelse med den ved forordning nr. 1799/1999 afholdte licitation indgav sagsøgeren til det tyske interventionsorgan, Bundesanstalt für Landwirtschaft und Ernährung (herefter »BLE«), to bud på forsendelsesomkostningerne ved levering af oksekød. Buddene vedrørte overtagelse og transport af de i bilag I og II til forordning nr. 1799/1999 beskrevne partier nr. 5 og nr. 7 fra forskellige lagre for varerne til grænsestedet i Krasnoja i Rusland.
- 33 Buddene omfattede omkostninger ved håndtering og læsning, som ifølge fordelingen af hvert bud udgjorde 21,80 EUR pr. bruttotons.

- 34 Ved beslutning af 23. september 1999 tildelte Kommissionen bl.a. sagsøgeren leveringen af partierne nr. 5 og nr. 7. En del af hver af disse partier var oplagret i lagre tilhørende selskabet Nordfrost Kühl u. Lagerhaus (herefter »Nordfrost«).
- 35 Nordfrost foretog håndtering og læsning af den del af parti nr. 5 og parti nr. 7, som var oplagret i selskabets lagre. Nordfrost fremsendte fakturaer herfor til BLE, som viderefakturerede disse til sagsøgeren. Sagsøgeren medtog endelig denne udgift i de til BLE fremsendte samlede transportfakturaer til et beløb af 21,80 EUR pr. tons i overensstemmelse med selskabets bud på omkostningerne til håndtering og læsning vedrørende parti nr. 5 og parti nr. 7 (jf. ovenfor, præmis 33).
- 36 I forbindelse med læsningen af varerne krævede Nordfrost over for sagsøgeren, at denne betalte beløb, som svarede til ekstraomkostningerne vedrørende læsningen.
- 37 Sagsøgeren underrettede ved fax af 10. november 1999 Kommissionens tjenestegrene om dette krav, hvorpå disse ved fax af 15. november 1999 meddelte sagsøgeren, at alle omkostninger til læsning efter deres opfattelse allerede var inkluderet i de beløb, som BLE fakturerede sagsøgeren for læsning af varerne. I faxen anbefalede Kommissionens tjenestegrene ligeledes sagsøgeren at fremsende fakturaerne fra Nordfrost vedrørende læsningen direkte til BLE.
- 38 Nordfrost nægtede at foretage læsning af de varer, der var i selskabets besiddelse, forinden dette modtog betaling af de beløb, der svarede til ekstraomkostningerne, hvorefter sagsøgeren betalte de krævede beløb. Sagsøgeren fakturerede dernæst BLE disse omkostninger ved faktura BRU 135 963 på i alt 82 991,96 DEM og faktura BRU 135 964 på i alt 16 050 DEM.

- 39 I øvrigt blev sagsøgeren af det polske politi pålagt bøder på i alt 6 960 DEM med den begrundelse, at lastbiler, som transporterede oksekød fra parti nr. 5 og parti nr. 7, var overlæssede. Sagsøgeren viderefakturerede dette beløb til BLE ved faktura BRU 135 099.
- 40 Ved anbefalet skrivelse af 11. juli 2001 rettede sagsøgeren påkrav til BLE om betaling af faktura BRU 135 963 på i alt 82 991,96 DEM for ekstraomkostninger til læsning, samt faktura BRU 135 098 på i alt 900 DEM og faktura BRU 135 099 på i alt 6 960 DEM vedrørende de til de polske myndigheder betalte bøder. Påkravet havde ikke nogen virkning.
- 41 Ved anbefalet skrivelse af 1. august 2001 opfordrede sagsøgeren Kommissionen til at gribe ind og til at betale sagsøgeren de ubetalte fakturaer på i alt 106 901,96 DEM vedrørende levering af parti nr. 5 og parti nr. 7. Opfordringen havde ikke nogen virkning.

I sag T-221/01

- 42 I forbindelse med en ved forordning nr. 1815/1999 afholdt ny licitation indgav sagsøgeren til det irske interventionsorgan, Department of Agriculture, Food and Rural Development (herefter »DAF«), et bud på forsendelsesomkostningerne ved levering af skummetmælkspulver. Buddet vedrørte overtagelse og transport fra DAF's lagre til havnen i St. Petersborg (Rusland) af det i bilag I og bilag II til forordning nr. 1815/1999 beskrevne parti nr. 5. Med henblik på sikring af transporten af skummetmælkspulveret til Rusland underskrev sagsøgeren et certeparti med et rederi vedrørende charter af skibet Okapi MV.

- 43 Ved beslutning af 23. september 1999 tildelte Kommissionen bl.a. sagsøgeren leveringen af parti nr. 5.
- 44 Den 5. oktober 1999 meddelte sagsøgeren DAF, at en første afsendelse på 3 500 tons varer var planlagt til den 15. oktober 1999, som var den dato, hvor skibet Okapi MV ankom til havnen i Greenore (Irland).
- 45 Den 14. oktober 1999 meddelte sagsøgeren Kommissionen, at DAF endnu ikke havde udstedt de attester, der gjorde det muligt for sagsøgeren at udtage varen fra interventionslagrene, og tog forbehold for eventuelle overliggedagspenge som følge af, at skibet Okapi MV lå stille.
- 46 Den 21. oktober 1999 fremsendte DAF de attester til sagsøgeren, som gjorde det muligt for denne at udlagre ca. 2 500 tons varer, og oplyste sagsøgeren om, at de 1 000 tons varer, der manglede, skulle hentes ved lageret i Wallow, som ikke var nævnt i forordning nr. 1815/1999, og som lå ca. 300 km fra havnen i Greenore. Samme dag gjorde sagsøgeren indsigelse over for Kommissionen og DAF.
- 47 Den 28. oktober 1999 blev de 3 500 tons varer stillet til rådighed for sagsøgeren. Samme dag fik skibet Okapi MV tildelt en kajplads med henblik på lastning af varerne.
- 48 Som følge af forsinkelser ved lastningen af skibet var sagsøgeren forpligtet til at betale overliggedagspenge. Det samlede beløb vedrørende overliggedagspenge udgjorde 102 219,44 USD. Af dette beløb blev 55 788,89 USD anset for at skulle tilskrives de russiske myndigheder og blev derfor betalt af Den Europæiske

Udviklings- og Garantifond for Landbruget (EUGFL). Endnu et beløb på 20 669,44 USD blev betalt af DAF. De således betalte beløb, dvs. 76 458,33 USD, svarede til de overliggendagspenge, der var påløbet i ankomsthavnen i Rusland.

- 49 DAF var af den opfattelse, at det ikke var forpligtet til at betale de overliggendagspenge, der var påløbet i afgangshavnen, dvs. 25 761,11 USD, med den begrundelse, at der ifølge det certeparti, der regulerede forholdet mellem sagsøgeren og rederiet, ikke skulle betales sådanne.
- 50 Sagsøgeren og DAF udvekslede korrespondance vedrørende disse overliggendagspenge, uden imidlertid at nå til enighed.
- 51 Den 3. august 2001 opfordrede sagsøgeren Kommissionen til at gribe ind og til at betale faktura BRU 114 4316 på 25 761,11 USD samt faktura BRU 413 1828 på 23 115,49 EUR. Opfordringen havde ikke nogen virkning.

Retsforhandlinger

- 52 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 20. september 2001 har sagsøgeren anlagt sag T-215/01. Ved stævninger indleveret til Rettens Justitskontor den 24. september 2001 har sagsøgeren anlagt sagerne T-220/01 og T-221/01.

- 53 Ved kendelse afsagt af formanden for Rettens Anden Afdeling den 26. juni 2003 er sagerne T-215/01, T-220/01 og T-221/01 i overensstemmelse med artikel 50 i Rettens procesreglement blevet forenet med henblik på den mundtlige forhandling og dommen.
- 54 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Anden Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling, og har som led i foranstaltninger med henblik på sagens tilrettelæggelse i henhold til procesreglementets artikel 64 stillet sagsøgeren og Kommissionen skriftlige spørgsmål, som den har opfordret parterne til at besvare under den mundtlige forhandling.
- 55 Parterne afgav mundtlige indlæg og besvarede Rettens spørgsmål i retsmødet den 8. juli 2003.
- 56 Under retsmødet anmodede sagsøgeren om at måtte vedlægge sagen en skrivelse indeholdende sagsøgerens svar på Rettens skriftlige spørgsmål samt to bilag. Kommissionen blev opfordret til at fremkomme med eventuelle bemærkninger vedrørende denne anmodning, og gjorde ikke indsigelse. Dokumenterne blev herefter vedlagt sagen.
- 57 Efter retsmødet opfordrede Retten sagsøgeren til skriftligt at præcisere den omregningskurs USD/EUR, som denne anvendte i sag T-215/01 for at nå frem til et udestående beløb på 57 516 USD vedrørende posten overliggedagspenge på faktura BRU 135 039.
- 58 Som svar på denne opfordring indleverede sagsøgeren den 23. juli 2003 en skrivelse til Rettes Justitskontor, hvoraf fremgår, at den anvendte omregningskurs USD/EUR var 0,98.

- 59 Ved skrivelse indleveret til Rettens Justitskontor den 1. august 2003 anmodede Kommissionen om at måtte indgive sine bemærkninger til den skrivelse, som sagsøgeren havde fremlagt som svar på Rettens spørgsmål.
- 60 Retten efterkom anmodningen, og Kommissionen indleverede sine bemærkninger til skrivelsen til Rettens Justitskontor den 19. september 2003.

Parternes påstande

- 61 Sagsøgeren har i de foreliggende sager nedlagt følgende påstande:
- De sager, som principalt er anlagt i henhold til artikel 238 EF og subsidiært i henhold til artikel 235 EF og artikel 288 EF, stk. 2, EF, antages til realitetsbehandling, og der gives sagsøgeren medhold, hvorefter Kommissionen tilpligtes at betale sagsøgeren:
 - i sag T-215/01, et beløb på 14 290,61 EUR og et beløb på 57 859,56 USD med tillæg af renter fra den ottende dag efter udstedelsen af de ubetalte fakturaer, subsidiært, fra påkravet af 28. juli 2000 til IBEA, eller mere subsidiært, fra opfordringen til Kommissionen af 16. maj 2001
 - i sag T-220/01, et beløb på 106 901,96 DEM (ca. 54 658,10 EUR) med tillæg af renter fra den ottende dag efter udstedelsen af de ubetalte fakturaer, subsidiært fra et angiveligt påkrav til BLE af 16. marts 2000,

eller mere subsidiært, fra en såkaldt opfordring til Kommissionen af 16. maj 2001

— i sag T-221/01, et beløb på 25 761,11 USD og et beløb på 23 115,49 EUR med tillæg af renter fra den ottende dag efter udstedelsen af de ubetalte fakturaer, subsidiært fra et angiveligt påkrav til DAF af 9. marts 2001, eller mere subsidiært, fra opfordringen til Kommissionen af 3. august 2001.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

62 Kommissionen har i de tre sager nedlagt følgende påstande:

— Afvisning, uanset om en sag er anlagt i henhold til artikel 238 EF eller i henhold til artikel 235 EF og artikel 288, stk. 2, EF.

— Subsidiært frifindelse, uanset om en sag er anlagt i henhold til artikel 238 EF eller i henhold til artikel 235 EF og artikel 288, stk. 2, EF.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

- 63 I sag T-220/01 har sagsøgeren i replikken oplyst, at ekstraomkostningerne på 16 050 DEM i henhold til faktura BRU 135 964 i modsætning til det i stævningen anførte kun var relevante for så vidt angår 12 300 DEM, og at faktura BRU 135 098 vedrørende et beløb på 900 DEM ikke var relevant. Som følge heraf er sagsøgerens påstande i denne sag blevet nedsat til betaling af et samlet beløb på 102 251,96 DEM (ca. 52 280,60 EUR) med tillæg af renter.
- 64 I sag T-221/01 har sagsøgeren under retsmødet oplyst, at selskabet frafaldt sin påstand om betaling af faktura BRU 413 1828 på i alt 23 115,49 EUR.

De principale påstande i henhold til artikel 238 EF

Formaliteten

Parternes argumenter

- 65 Kommissionen har i hver sag principalt gjort gældende, at sagen, som er anlagt i henhold til artikel 238 EF, skal afvises med den begrundelse, at der ikke er noget kontraktforhold mellem Kommissionen og sagsøgeren. Kommissionen har subsidiært gjort gældende, at flere påstande i hver af sagerne skal afvises med den begrundelse, at de ikke opfylder kravene i artikel 44, stk. 1, litra c), i procesreglementet.

66 Sagsøgeren har i hver af de tre sager anfægtet gyldigheden af de af Kommissionen påberåbte anbringender om, at sagen skal afvises.

— Anbringendet om, at der ikke foreligger noget kontraktforhold mellem parterne

67 Kommissionen har først gjort gældende, at de bestemmelser, der finder anvendelse på de i de foreliggende sager forskellige licitationer, ikke indeholder nogen henvisning til et forhold af kontraktmæssig karakter. Ifølge Kommissionen kan det ikke udledes af artikel 16 i forordning nr. 111/1999, at denne forordning indeholder en voldgiftsbestemmelse, som bekræfter, at der foreligger et forhold af kontraktmæssig karakter mellem Kommissionen og sagsøgeren. Denne artikel kan kun anses for at indeholde en voldgiftsbestemmelse, såfremt den kontraktmæssige karakter af forholdet mellem Kommissionen og sagsøgeren var godtgjort på forhånd.

68 Kommissionen har dernæst gjort gældende, at de forordninger, der finder anvendelse i det foreliggende tilfælde, adskiller sig indholdsmæssigt fra Rådets forordning (EØF) nr. 3972/86 af 22. december 1986 om politikken med hensyn til fødevarerhjælp og forvaltning af denne hjælp (EFT L 370, s. 1) og fra Kommissionens forordning (EØF) nr. 2200/87 af 8. juli 1987 om almindelige bestemmelser for tilvejebringelse i Fællesskabet af produkter, der skal leveres som led i Fællesskabets fødevarerhjælp (EFT L 204, s. 1), som er relevante i den sag, der gav anledning til Domstolens dom af 11. februar 1993 i sagen Cebag mod Kommissionen (sag C-142/91, Sml. I, s. 553), hvortil sagsøgeren henviser. Følgelig kan denne dom, hvorefter Domstolen fandt, at der bestod et retsforhold mellem Kommissionen og tilslagsmodtageren, ikke med føje påberåbes i forbindelse med de foreliggende sager. Af samme grunde er den af sagsøgeren påberåbte kendelse afsagt af Retten den 3. oktober 1997 i sagen Mutual Aid Administration Services mod Kommissionen (sag T-186/96, Sml. II, s. 1633) ligeledes irrelevant.

- 69 Kommissionen har desuden anført, at gennemførelsesforanstaltningerne for varer, der er udbudt i licitation, for størstedelens vedkommende gennemføres af medlemsstaternes interventionsorganer og ikke direkte af Kommissionen selv. Endvidere handler de nationale myndigheder i princippet i eget navn og på eget ansvar og ikke som blotte forvaltere eller mandatarer for Kommissionen. Faktisk henhører forordning nr. 111/1999 og forordning nr. 2802/98 under den fælles landbrugspolitik, som er karakteriseret ved en forvaltningsform, der i stort omfang involverer medlemsstaterne. Det følger således af artikel 6 i forordning nr. 2802/98, at EUGFL's Garantisektion afholder udgifterne i forbindelse med iværksættelsen af disse gennemførelsesforanstaltninger. Under disse omstændigheder påhviler det medlemsstaterne at sikre gennemførelsen af fællesskabsbestemmelserne på deres område (Domstolens dom af 21.9.1983, forenede sager 205/82-215/82, Deutsche Milchkontor, Sml. s. 2633). Såfremt Kommissionen havde ønsket at tage afstand fra denne opfattelse og begrænse de nationale myndigheders rolle til at være blotte forvaltere, burde den have præciseret dette i forordning nr. 111/1999, hvilket ifølge Kommissionen ikke er tilfældet.
- 70 Ifølge Kommissionen er den omstændighed, at denne i henhold til artikel 6, stk. 2, i forordning nr. 111/1999 træffer afgørelse om tildeling af leveringen, ikke til hinder for, at interventionsorganerne på eget ansvar styrer næsten hele leveringen. Kommissionen har i øvrigt gjort gældende, at forordning nr. 111/1999 overlader det til interventionsorganerne at styre buddene (modtagelse, åbning og undersøgelse af de formelle betingelser), sikkerhederne (stillet til og til fordel for disse) samt forskud og endelige betalinger.
- 71 Endvidere udsteder Kommissionen ingen påbud til interventionsorganerne. Selv om artikel 8, stk. 3 og 4, i forordning nr. 111/1999 i den forbindelse omhandler en foranstaltning fra Kommissionens side med henblik på at »lette leveringsens fortsættelse« og med henblik på at »indrømme en tolerance for at tage hensyn til særlige vanskeligheder«, vedrører disse interventionsformer specifikke tilfælde — som adskiller sig fra de i disse sager foreliggende tilfælde — uden for hvilke Kommissionen ikke intervenserer i forholdet mellem interventionsorganet og tilslagsmodtageren.

- 72 Endelig indeholder forordning nr. 111/1999 i modsætning til visse andre fællesskabsbestemmelser ingen angivelse af, at kontrakten mellem tilslagsmodtageren og interventionsorganet er indgået i Kommissionens navn og for dennes regning.
- 73 Sagsøgeren har gjort gældende, at der foreligger et kontraktforhold mellem sagsøgeren og Kommissionen. Sagsøgeren har i den forbindelse først anført, at bestemmelserne i forordning nr. 111/1999 vedrørende indgåelse af leveringskontrakten kendetegner et forhold af kontraktmæssig karakter mellem Kommissionen og tilslagsmodtageren. Således afhænger prisen i henhold til artikel 6 i forordning nr. 111/1999 af den bydendes bud og Kommissionens accept af dette. Retspraksis har fastslået princippet om, at når prisen for en ydelse er en følge af den bydendes bud og Kommissionens accept af dette, foreligger der et kontraktforhold mellem disse to parter (dommen i sagen Cebag mod Kommissionen, og kendelsen i sagen Mutual Aid Administration Services mod Kommissionen, præmis 38 ff.).
- 74 Sagsøgeren har dernæst gjort gældende, at bestemmelserne i forordning nr. 111/1999 vedrørende gennemførelsen af leverancen, for så vidt som det er nødvendigt, fastslår, at Kommissionen er part i kontrakten. Ifølge sagsøgeren er Kommissionens beføjelser som indeholdt i artikel 8, stk. 3 og 4, i forordning nr. 111/1999 sådanne, som tilkommer en kommittent eller en ordregiver i forhold til en speditør, og som kun kan opstå som følge af et kontraktforhold. I øvrigt pålægger forordningens artikel 9 tilslagsmodtageren inden udførelsen fra Fællesskabets område at underkaste sig al kontrol, der udføres af eller for Kommissionen.
- 75 Sagsøgeren har desuden anført, at artikel 16 i forordning nr. 111/1999 indeholder en værnetingsklausul, der bør anses for at være en voldgiftsbestemmelse som omhandlet i artikel 238 EF (dommen i sagen Cebag mod Kommissionen og kendelsen i sagen Mutual Aid Administration Services mod Kommissionen).

— Anbringendet om, at stævningerne ikke er i overensstemmelse med forskrifterne i artikel 44, stk. 1, litra c), i procedurereglementet

- 76 Kommissionen har gjort gældende, at i alle sager bør flere påstande afvises med den begrundelse, at de ikke opfylder kravene i artikel 44, stk. 1, litra c), i procedurereglementet.
- 77 I sag T-215/01 bør påstanden om betaling af faktura BRU 135 039 på 7 194,24 EUR således afvises med den begrundelse, at kravets berettigelse ikke fremgår tilstrækkeligt klart af stævningen. I overensstemmelse hermed bør påstanden vedrørende finansielle omkostninger på 7 096,37 EUR i forbindelse med forsinket betaling af beløbet på 7 194,24 EUR ligeledes afvises som værende accessorisk til en principal påstand, der bør afvises. Under alle omstændigheder bør påstandene vedrørende finansielle omkostninger (7 096,37 EUR og 343,93 USD) afvises med den begrundelse, at stævningen ikke indeholder nogen begrundelse for disse krav.
- 78 I sag T-220/01 har Kommissionen gjort gældende, at påstanden om betaling af faktura BRU 135 964, selv efter dennes nedsættelse til 12 300 DEM, hverken er forklaret eller begrundet i stævningen og derfor bør afvises.
- 79 I hver af de tre sager bør påstanden om betaling af renter fra den ottende dag efter udstedelsen af de ubetalte fakturaer, subsidiært fra datoen for påkravet til det relevante interventionsorgan og mere subsidiært fra datoen for opfordringen til Kommissionen, i øvrigt ligeledes afvises, idet de respektive stævninger ikke indeholder nogen begrundelse til støtte for denne påstand.

- 80 Sagsøgeren har nærmere bestemt gjort gældende, at de forskellige påstande, som ifølge Kommissionens opfattelse bør afvises, er i overensstemmelse med artikel 44, stk. 1, litra c), i procedurereglementet.

Rettens bemærkninger

— Anbringendet om, at der ikke foreligger noget kontraktforhold mellem parterne

- 81 Det skal undersøges, hvorvidt der i de foreliggende sager er et retsforhold mellem Kommissionen og sagsøgeren, og om dette forhold i givet fald er af kontraktmæssig karakter.

- 82 Ifølge artikel 4, stk. 1, i forordning nr. 2802/98 er Kommissionen for det første ansvarlig for, at aktionerne, der består i at stille landbrugsprodukter til rådighed for Rusland, gennemføres. Ifølge bestemmelserne i artikel 6 i forordning nr. 111/1999 beslutter Kommissionen dernæst, om leveringen skal tildeles en bydende, mens interventionsorganernes opgave på dette stadium er begrænset til at modtage og fremsende de gyldige bud, der er indgivet af de bydende, til Kommissionen. I hver af de foreliggende sager er leveringen blevet tildelt på grundlag af en beslutning fra Kommissionen (jf. ovenfor, præmis 18, 34 og 43). I henhold til artikel 8, stk. 3, i samme forordning er det endvidere alene Kommissionen, der kan give instrukser med henblik på at lette leveringsens fortsættelse. Ifølge artikel 9 i samme forordning er Kommissionen desuden ansvarlig for kontrol af leverancen.

- 83 Af disse bestemmelser og omstændigheder følger, at der er skabt et retsforhold mellem Kommissionen som ordregivende myndighed og sagsøgeren i dennes egenskab af tilslagsmodtager. Den omstændighed, at tilvejebringelsesforanstaltningerne for de pågældende produkter delvis gennemføres af medlemsstaternes interventionsorganer, medfører ikke, at der ikke foreligger et retsforhold mellem Kommissionen og sagsøgeren (jf. i denne retning Rettens dom af 9.10.2002, sag T-134/01, Fuchs mod Kommissionen, Sml. II, s. 3909, præmis 50).
- 84 Hvad angår kvalificeringen af retsforholdet mellem Kommissionen og sagsøgeren bemærkes for det første, at de forordninger, der finder anvendelse i de foreliggende sager, nemlig forordning nr. 2802/98, nr. 111/1999 og nr. 1799/1999 (sag T-220/01) og forordning nr. 1815/1999 (sag T-215/01 og sag T-221/01), ikke indeholder nogen udtrykkelig oplysning herom. Disse forordninger adskiller sig således på dette punkt fra forordning nr. 3972/86, der fandt anvendelse i sagen Cebag mod Kommissionen, og fra forordning (EF) nr. 1292/96 (der erstattede forordning nr. 3972/86), hvori det udtrykkelig fastsættes, at fødevarerhjælpen ydes på grundlag af forpligtelser i henhold til kontrakt.
- 85 Den omstændighed, at der ikke foreligger en sådan udtrykkelig kvalificering i de forordninger, der finder anvendelse i de foreliggende sager, udelukker imidlertid ikke, at forholdet mellem Kommissionen og sagsøgeren i disses egenskab af parter i en licitation kan betragtes som et kontraktforhold.
- 86 I hver af de foreliggende sager er der ved sagsøgerens bud og Kommissionens accept heraf opstået et retsforhold mellem de to parter, der medfører gensidige rettigheder og forpligtelser. Sagsøgeren har bl.a. forpligtet sig til at overtage en bestemt vare på et bestemt sted og til at transportere den til Rusland inden for en bestemt frist. Kommissionen har bl.a. forpligtet sig til at betale den aftalte pris. Et sådant forhold opfylder betingelserne for, at der kan anses at foreligge en gensidig kontrakt (jf. i denne retning Rettens dom i sagen Fuchs mod Kommissionen, præmis 53, samt Rettens kendelse af 18.7.1997, sag T-44/96, Oleifici Italiani mod Kommissionen, Sml. II, s. 1331, præmis 33-35, og kendelsen i sagen Mutual Aid Administration Services mod Kommissionen, præmis 41-44).

- 87 Endvidere bemærkes, at bestemmelsen i artikel 16 i forordning nr. 111/1999, hvoraf det fremgår, at De Europæiske Fællesskabers Domstol har kompetence til at afgøre enhver tvist som følge af gennemførelsen af, den manglende gennemførelse af eller fortolkningen af de nærmere bestemmelser vedrørende de leveringer, der gennemføres i henhold til denne forordning, kun giver mening, hvis der foreligger et kontraktforhold mellem Kommissionen og en tilslagsmodtager som sagsøgeren.
- 88 Det følger af det anførte, at anbringendet om, at der ikke foreligger noget kontraktforhold mellem Kommissionen og sagsøgeren, bør forkastes i hver af de foreliggende sager.

— Anbringendet om, at stævningen ikke er i overensstemmelse med forskrifterne i procedurereglementets artikel 44, stk. 1, litra c)

- 89 I sag T-215/01 fremgår det klart af stævningen, at påstanden om betaling af 7 194,24 EUR vedrører restbeløbet for så vidt angår posten »transport« på faktura BRU 135 039, som sagsøgeren fremsendte til IBEA. I øvrigt fremgår det ligeledes af stævningen, at beløbene på 7 096,37 EUR og 343,93 USD, som sagsøgeren kræver betalt, refererer til fakturaerne BRU 138 552 og BRU 138 553 vedrørende såkaldte finansielle omkostninger, der angiveligt er påløbet som følge af IBEA's forsinkede betalinger. I sag T-220/01 fremgår det af stævningen, at påstanden om betaling af 16 050 DEM (i replikken nedsat til 12 300 DEM) vedrører omkostninger til de af Nordfrost krævede plastikpresenninger, hvilke omkostninger sagsøgeren i henhold til faktura BRU 135 964 forlangte at få refunderet af BLE. Under disse omstændigheder finder Retten, at hver af disse påstande er forsynet med begrundelse, der, om end den er ret kortfattet, er tilstrækkelig, henset til de i artikel 44, stk. 1, litra c), i Rettens procedurereglement stillede krav.

- 90 Hvad angår den i de tre sager rejste påstand om betaling af morarenter bemærkes, at det i medlemsstaternes retssystemer er almindelig anerkendt, at en forsinket betaling forvolder et tab, som fordringshaveren skal have erstattet. Fællesskabsretten anerkender en sådan erstatningsforpligtelse som et almindeligt retsprincip (jf. f.eks. Domstolens dom af 26.6.1990, sag C-152/88, Sofrimport mod Kommissionen, Sml. I, s. 2477, præmis 32, samt Rettens dom af 16.7.1998, forenede sager T-202/96 og T-204/96, Von Löwis og Alvarez-Cotera mod Kommissionen, Sml. II, s. 2829, og Rettens dom i sagen Fuchs mod Kommissionen, præmis 56).
- 91 I det omfang, påstanden i de foreliggende sager vedrører betaling af morarenter som værende en erstatning, der er ansat generelt til et fast beløb, skal påstanden ikke særligt begrundes og kan derfor realitetsbehandles (dommen i sagen Fuchs mod Kommissionen, præmis 57).
- 92 På baggrund af ovenstående bør anbringendet om manglende overholdelse af kravene i procesreglementets artikel 44, stk. 1, litra c), forkastes i hver af de foreliggende sager. I overensstemmelse hermed bør sagerne anlagt i henhold til artikel 238 EF realitetsbehandles.

Realiteten

Parternes argumenter

- 93 Sagsøgeren har i de foreliggende sager for det første gjort gældende, at Fællesskabet er ifaldet kontraktmæssigt ansvar af den grund, at Kommissionen som mandant eller ordregiver bør hæfte for de fejl, som begås af de interventionsorganer, der handler som mandatarer.

- 94 Ifølge sagsøgeren er Kommissionen i hver af de foreliggende sager mandant eller ordregiver i forhold til interventionsorganerne og disses lagre. Sagsøgeren har i den forbindelse i de tre sager gjort gældende, at Kommissionen i faxen af 14. oktober 1999 udtrykkeligt har erkendt, at lagrene handler på Det Europæiske Fællesskabs vegne. Endvidere har sagsøgeren i sagerne T-215/01 og T-220/01 gjort gældende, at Kommissionen har givet instrukser til de pågældende interventionsorganer, dvs. IBEA og BLE, hvilket bekræfter Kommissionens egenskab af mandant eller ordregiver i forhold til disse organer.
- 95 Kommissionen har i hvert fald handlet på en måde, som fik sagsøgeren til at acceptere at afholde ekstraomkostninger i hver af de tre sager. I sagerne T-215/01 og T-221/01 accepterede sagsøgeren således på grundlag af faxen af 14. oktober 1999, hvori Kommissionen udtrykkeligt anerkendte, at IBEA og Alpine handlede i Kommissionens navn og for dennes regning, at betale overliggedagspenge til skibet Freedom III's reder i sag T-215/01 og til skibet Okapi MV's reder i sag T-221/01. I sag T-220/01 accepterede sagsøgeren på grundlag af faxen af 15. november 1999, hvori Kommissionen rådede sagsøgeren til at fremsende fakturaerne fra Nordfrost direkte til BLE, at afholde ekstraomkostningerne til Nordfrost på forskud.
- 96 Sagsøgeren har i de foreliggende sager anført, at det relevante interventionsorgan har begået en fejl ved at nægte at betale de ekstraomkostninger, sagsøgeren har afholdt. Denne fejl består i en tilsidesættelse af artikel 9, stk. 3, i forordning nr. 111/1999, der bestemmer, at interventionsorganet skal afholde de ekstraomkostninger, der er afholdt af tilslagsmodtageren, når disse omkostninger er en følge af, at den vare, interventionsorganet har stillet til rådighed, ikke er i overensstemmelse med normerne.

- 97 Selv om denne bestemmelses ordlyd kun omhandler varer, som ikke er i overensstemmelse med normerne, er der ifølge sagsøgeren intet, som berettiger interventionsorganet til ikke afholder ekstraomkostningerne, såfremt disse skyldes en for sen levering eller en levering, der er foretaget på en måde, som kommer tilslagsmodtageren til skade. Dette er tilfældet i hver af de foreliggende sager.
- 98 I sag T-215/01 er de ekstraomkostninger, sagsøgeren har afholdt, forårsaget af Alpines retsstridige forsinkelse ved overgivelse af varen til sagsøgerens transportfirma. Alpine har således dels forsøgt at få sagsøgeren til at afholde ydelser og omkostninger, som ikke var fastsat i forbindelse med leveringen, dels har selskabet ikke været i stand til at levere varen i det tempo, som på forhånd var fastsat. Lastningen af varen påhviler imidlertid udelukkende lageret. Forsinkelsen ved læsningen kan derfor ikke tilskrives sagsøgeren.
- 99 I sag T-220/01 var ekstraomkostningerne en følge af Nordfrosts retsstridige adfærd, idet selskabet dels uberettiget forlangte ekstrabetaling for læsningen af varerne og for brug af plastikpresenninger i lastbilerne, og dels udførte læsningen utilfredsstillende, hvilket medførte, at sagsøgeren blev pålagt bøder.
- 100 Hvad angår omkostningerne vedrørende udlagring, læsning og levering af plastikpresenninger udgør disse ekstraomkostninger, for så vidt som de ikke var indeholdt i Nordfrosts tilbud på håndtering og læsning. Disse omkostninger kan ikke tilskrives sagsøgeren, da udlagring og læsning påhvilede Nordfrost. Desuden anerkendte Kommissionen i sin fax af 15. november 1999, at disse omkostninger skulle afholdes af BLE.

- 101 Hvad angår den utilfredsstillende udførelse af læsningen har sagsøgeren præciseret, at beviset for, at lageret har begået fejl i forbindelse med læsningen, i modsætning til det af Kommissionen påståede fremgår tilstrækkeligt klart af de bøder, der blev pålagt af det polske politi, som konstaterede overvægt på de lastbiler, der blev brugt til forsendelsen af de af Nordfrost læssede varer. Eftersom læsningen af transportmidlet udelukkende påhvilede lageret, er dettes fejl åbenbar.
- 102 I sag T-221/01 er det DAF's retsstridige forsinkelse i forbindelse med udstedelsen af udtagelsesattesterne for varen (Removal Warrants), som medførte ekstraomkostningerne, dvs. omkostningerne som følge af, at skibet Okapi MV lå stille. Herefter kan hverken forsinkelserne ved lastningen eller de omkostninger, som disse forsinkelser medførte, tilskrives sagsøgeren.
- 103 Hvad nærmere bestemt angår de overliggedagspenge, sagsøgeren har betalt som følge af, at skibet Okapi MV lå stille, må det af DAF fremførte synspunkt, som Kommissionen har tilsluttet sig, hvorefter sagsøgeren ikke burde have betalt overliggedagspenge af den grund, at det mellem sagsøgeren og rederiet indgåede certeparti var et »berth charter« og ikke et »port charter«, altså et certeparti, som gjorde det muligt for sagsøgeren at nægte at betale de krævede overliggedagspenge, afvises. Sagsøgeren har i den forbindelse gjort gældende, at DAF hverken har kompetence eller bemyndigelse til at fastslå, hvorledes en aftale, som selskabet ikke selv har deltaget i, skal forstås. Sagsøgeren har ligeledes anført, at de i certepartiet anvendte BIMCO-klausuler ifølge BIMCO (Baltic and International Maritime Council), som i henhold til organisationens vedtægter har til formål at tilbyde sine medlemmer standardkontrakter og standardklausuler, er typiske for et »port charter«. Endelig har sagsøgeren tilføjet, at medkontrahenterne i certepartiet var enige om, at de indgik et »port charter«. Det er på grundlag af denne betegnelse, som ikke er anfægtet af de parter, der underskrev certepartiet, og i medfør af princippet om lovligt indgåede kontrakters bindende virkning, at sagsøgeren betalte rederiet de ekstraomkostninger, der fremkom ved, at skibet lå stille, hvilket ikke er bestridt.

- 104 Henset til de fejl, der i hver af de foreliggende sager er begået af de interventionsorganer, som Kommissionen i egenskab af mandant eller ordregiver er forpligtet til at hæfte for, er Fællesskabet allerede af denne grund ifaldet ansvar i kontraktforhold.
- 105 Sagsøgeren har i de tre sager dernæst gjort gældende, at Kommissionen ligeledes er ifaldet kontraktligt ansvar af den grund, at Kommissionen har tilsidesat den i artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 111/1999 indeholdte forpligtelse.
- 106 Ifølge sagsøgeren pålægger denne bestemmelse, som tillægger Kommissionen en instruktionsbeføjelse i forbindelse med gennemførelsen af leverancen, Kommissionen en resultatforpligtelse vedrørende fortsættelsen af den korrekte gennemførelse af leveringen.
- 107 I hver af de tre sager udgør den omstændighed, at det fra Kommissionens side blev overladt til sagsøgeren at afholde ekstraomkostningerne, en foranstaltning, som hindrer fortsættelsen af leveringen set ud fra tilslagsmodtagerens berettigede interesser. Dette udgør en tilsidesættelse af de i forordning nr. 111/1999 fastsatte nærmere bestemmelser for leveringen, i henhold til hvilke sagsøgeren har budt på og indgået leveringskontrakten. Endvidere bekræfter visse omstændigheder i de enkelte sager, at Kommissionen har tilsidesat sine forpligtelser i henhold til artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 111/1999.
- 108 I sagerne T-215/01 og T-221/01 har Kommissionen således ikke grebet tilstrækkeligt effektivt ind for at gøre ende på de hindringer, som førte til forsinkelser i forbindelse med læsningen af varen, hvilket er en tilsidesættelse af artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 111/1999.

- 109 I sag T-220/01 fik faxen af 15. november 1999, hvori Kommissionen instruerede BLE om at betale de af Nordfrost forlangte ekstraomkostninger, aldrig nogen virkning, hvilket er tilstrækkeligt til, at Kommissionen ifalder ansvar i kontraktforhold. Selv om faxen af 15. november 1999 ikke kan betegnes som en instruks som omhandlet i artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 111/1999, er Kommissionen under alle omstændigheder ifaldet kontraktansvar som følge af manglende effektiv instruktion med henblik på at lette leveringsens fortsættelse.
- 110 Sagsøgeren har i samtlige sager for det tredje gjort gældende, at visse af de af sagsøgeren forlangte beløb skal anses for godtgjort, for så vidt som Kommissionen ikke har bestridt disse.
- 111 I øvrigt er alle påstande om betaling i modsætning til det af Kommissionen påståede begrundede. I sag T-215/01 er påstanden om betaling af restbeløbet vedrørende posten »transport« på faktura BRU 135 039 — et beløb på 7 194,24 EUR — således fuldt ud begrundet i de dokumenter, der er vedlagt stævningen. I sag T-220/01 er påstanden om betaling af faktura BRU 135 964 på 12 300 DEM ligeledes begrundet, bl.a. på basis af den dokumentation for denne faktura, der er vedlagt stævningen, og hvoraf Kommissionen er i besiddelse af en kopi.
- 112 Sagsøgeren har endelig gjort gældende, at der skal betales morarenter af alle de beløb, der kræves betalt. Renterne påløber fra den ottende dag efter udstedelsen af de ubetalte fakturaer. Subsidiært har sagsøgeren gjort gældende, at renterne påløber fra datoen for påkravet til det relevante interventionsorgan, altså den 28. juli 2000 i sag T-215/01, den 16. marts 2000 i sag T-220/01 og den 9. marts 2001 i sag T-221/01. Endnu mere subsidiært fastsættes datoen for, hvornår renterne begynder at påløbe, fra opfordringen til Kommissionen, dvs. den 16. maj 2001 i sagerne T-215/01 og T-220/01 og den 3. august 2001 i sag T-221/01.

- 113 Kommissionen har indledningsvis bestridt, at der i sagerne foreligger noget kontraktforhold mellem Kommissionen og sagsøgeren. Kommissionen har ligeledes gjort gældende, at Kommissionens eventuelle ansvar under alle omstændigheder kun kan anerkendes subsidiært og forudsætter, at sagsøgeren anlægger et søgsmål mod de øvrige berørte aktører, dvs. interventionsorganerne og lagrene, ved de nationale domstole. Alene af denne grund har Kommissionen bestridt, at den har noget kontraktligt ansvar.
- 114 Kommissionen har dernæst nærmere gjort gældende, at selv om det antages, at der i de tre sager foreligger en aftale mellem Kommissionen og sagsøgeren, kan Kommissionen ikke ifalde ansvar i kontraktforhold af de grunde, som sagsøgeren har påberåbt.
- 115 Kommissionen har for det første afvist sagsøgeren anbringende om, at Kommissionen bør hæfte for de fejl, der begås af interventionsorganerne. Kommissionen har i den forbindelse først gjort gældende, at den ikke er mandant eller kommittent i forhold til interventionsorganerne eller lagrene. Kommissionen har nærmere bestemt anført, at hverken faxen af 14. oktober 1999 (i sagerne T-215/01 og T-221/01) eller faxen af 15. november 1999 (i sag T-220/01) kan gøre den til kommittent i forhold til de pågældende interventionsorganer, såfremt dette ikke er fastsat i de gældende bestemmelser. I den foreliggende sag tildeler de relevante fællesskabsbestemmelser ikke Kommissionen en sådan egenskab. For det første vedrører artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 111/1999, som tildeler Kommissionen beføjelse til at give instrukser med henblik på at lette leveringsens fortsættelse, kun vanskelighederne med Rusland, og tildeler ikke Kommissionen egenskab af kommittent i forhold til medlemsstaterne. Dernæst gør artikel 9, stk. 3, i forordning nr. 111/1999 det muligt for interventionsorganerne at afholde ekstraomkostninger uden Kommissionens tilladelse. Kommissionen har ligeledes bestridt, at sagsøgeren kan påberåbe sig en åbenbar fuldmagt, da sagsøgeren i de foreliggende sager har forhandlet direkte med det pågældende interventionsorgan.

- 116 Kommissionen har dernæst gjort gældende, at selv om det i de tre sager antages, at den er mandant eller kommittent for de øvrige berørte aktører (interventionsorganer eller lagre), hvilket den bestrider, kan det ikke udledes af almindelige principper, som påberåbes af sagsøgeren, og hvis eksistens ikke er underbygget, at den påtager sig noget som helst automatisk ansvar over for sagsøgeren. Kommissionen har i den forbindelse nærmere bestemt gjort gældende, at det af artikel 8, stk. 1, i forordning nr. 111/1999 følger, at sagsøgeren bør bære den økonomiske risiko i forbindelse med hver levering, hvilket er til hinder for et automatisk ansvar for interventionsorganet og, så meget desto mere, for Kommissionen.
- 117 Kommissionen har for det tredje gjort gældende, at interventionsorganerne ikke har begået fejl i nogen af de tre sager ved at nægte at afholde de af sagsøgeren påberåbte ekstraomkostninger. Kommissionen har i den forbindelse anført, at de påståede ekstraomkostninger ikke falder ind under anvendelsesområdet for artikel 9, stk. 3, i forordning nr. 111/1999, som pålægger interventionsorganet at bære de ekstraomkostninger, der følger af, at de leverede varer ikke er i overensstemmelse med normerne. Ifølge Kommissionen er det forhold, at bestemmelsen er en undtagelsesbestemmelse i forhold til princippet om, at den økonomiske risiko påhviler tilslagsmodtageren, til hinder for en udvidelse ved analogi af bestemmelsens anvendelsesområde til tilfælde, hvor det ikke er konstateret, at den leverede vare ikke er i overensstemmelse med normerne. Følgelig kan hverken de i forbindelse med leveringen af varerne konstaterede forsinkelser, som sagsøgeren har gjort gældende i sagerne T-215/01 og T-221/01, eller de angiveligt utilfredsstillende forhold ved læsningen af varen, som sagsøgerne har gjort gældende i sag T-220/01, være omfattet af denne bestemmelse. Endvidere er disse tilfælde ikke sammenlignelige med levering af en vare, der ikke er i overensstemmelse med normerne, som pr. definition ikke kan tilskrives tilslagsmodtageren for transporten, hvorimod en leveringsforsinkelse eller angiveligt utilfredsstillende forhold i forbindelse med læsningen kan tilskrives denne.
- 118 Kommissionen har tilføjet, at en eventuel anvendelse af artikel 9, stk. 3, i forordning nr. 111/1999 vedrørende de af sagsøgeren i de foreliggende tre sager påberåbte ekstraomkostninger forudsætter, at det godtgøres, at interventionsorganet eller det pågældende lager har begået fejl.

- 119 Dette er ikke tilfældet i sag T-220/01. Sagsøgeren burde således i sin egenskab af erfaren erhvervsdrivende have forudset ekstraomkostningerne til læsning samt ekstraomkostningerne i forbindelse med brug af plastikpresenninger, som skyldtes sundhedsmæssige og veterinære problemer samt problemer ved læsningen. Hvad angår de bøder, som sagsøgeren blev pålagt af de polske myndigheder som følge af overlæs på de lastbiler, som transporterede varen, har Kommissionen gjort gældende, at sagsøgeren ikke har godtgjort, at lageret har begået den fejl, som medførte pålæggelse af disse bøder.
- 120 Dette er heller ikke tilfældet i sag T-221/01, da de ekstraomkostninger i form af overliggedagspenge, som blev betalt til rederen af skibet Okapi MV, skyldes en urigtig vurdering fra sagsøgerens side af dennes forpligtelser over for rederen i henhold til certepartiet. Ifølge Kommissionen var certepartiet ikke et »port charter«, men et »berth charter«, som under de foreliggende omstændigheder ikke pålagde sagsøgeren at betale overliggedagspenge.
- 121 Kommissionen har dernæst gjort gældende, at Fællesskabet i modsætning til det af sagsøgeren påståede næppe kan ifalde ansvar i kontraktforhold på grundlag af artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 111/1999, der, henset til, at bestemmelsens anvendelsesområde er begrænset til vanskeligheder med Rusland, ikke giver Kommissionen nogen instruktionsbeføjelse over for medlemsstaterne og navnlig ikke over for disses interventionsorganer. Selv om bestemmelsen gav Kommissionen en sådan instruktionsbeføjelse, og selv om faxen af 14. oktober 1999 (i sagerne T-215/01 og T-221/01) og faxen af 15. november 1999 (i sag T-220/01) blev anset for instrukser som påstået af sagsøgeren, ville den manglende virkning af disse instrukser på ingen måde bevise Kommissionens fejl.
- 122 Endelig har Kommissionen bestridt rigtigheden af visse påstande i hver af de tre sager. For det første har Kommissionen i alle sager gjort gældende, at selv om den ikke specifikt har bestridt den faktiske størrelse af visse beløb, som sagsøgeren har krævet betalt, har den imidlertid bestridt princippet herfor og er af den opfattelse,

at den ikke skylder disse beløb. Dernæst er rentepåstandene i samtlige sager ubegrundede. Selv om disse ordninger følger af kommercielle ordninger med tredjemænd, kan de ikke gøres gældende over for Kommissionen, som er tredjemand i forhold til sådanne ordninger.

- 123 I sag T-215/01 bør påstanden vedrørende betaling af 7 194,24 EUR i øvrigt forkastes, da der ikke foreligger nogen form for begrundelse herfor. Sagsøgeren har ganske vist i sine indlæg anført vanskeligheder vedrørende læsningen og vedrørende omkostningerne i forbindelse med levering af paletterne. Imidlertid er det ikke godtgjort, at der er forbindelse mellem disse påståede vanskeligheder og påstanden om betaling af 7 194,24 EUR. Ligeledes er påstanden vedrørende finansielle omkostninger ikke godtgjort. Selv om disse omkostninger hidrører fra en kommerciel ordning med en tredjemand, kan en sådan ordning under alle omstændigheder ikke gøres gældende over for Kommissionen.

- 124 Endelig har Kommissionen i sag T-220/01 gjort gældende, at selv om det antages, at Kommissionen har en eller anden form for ansvar for omkostningerne til ekstra presenninger (plastikpresenninger) og for de bøder, der var en følge af overlæsning, hvilket den bestrider, må der subsidiært foretages en deling af ansvaret med sagsøgeren, som i egenskab af tilslagsmodtager er ansvarlig for disse omkostninger.

Rettens bemærkninger

- 125 Indledningsvis bemærkes først, at der i alle sager af de i denne doms præmis 81-88 anførte grunde foreligger en kontrakt mellem Kommissionen og sagsøgeren. Det bemærkes dernæst, at tvisten i hver af de tre sager vedrører beløb, som sagsøgeren kræver betalt med henvisning til Fællesskabets ansvar i kontraktforhold. Følgelig

må det i hver sag og for hvert af de krævede beløb afgøres, om de beløb, sagsøgeren forlanger betalt, kan henføres til en tilsidesættelse af en kontraktlig forpligtelse, og i givet fald må det fastslås, hvem den pågældende forpligtelse påhviler.

— I sag T-215/01

- ¹²⁶ Tvisten vedrører for det første et beløb på 7 194,24 EUR, og det er ikke bestridt, at beløbet svarer til det af IBEA ubetalte restbeløb vedrørende posten transport på faktura BRU 135 039. Det fremgår af sagen, at beløbet er tilbageholdt af IBEA som erstatning for påståede tab og skader vedrørende paletter, hvorpå var læsset de varer, der skulle transporteres.
- ¹²⁷ Hvad angår denne påstand må det afgøres, om der blandt sagsøgerens forpligtelser i dennes egenskab af tilslagsmodtager findes en forpligtelse til at tilbagelevere de nævnte paletter i god stand til Alpine.
- ¹²⁸ Det må i den forbindelse konstateres, at kontrakten ikke indeholder nogen bestemmelse, som gør det muligt at antage, at sagsøgeren som tilslagsmodtager var forpligtet til at tilbagelevere de paletter, hvorpå varen var placeret, til lageret. Som følge heraf kan en eventuel manglende tilbagelevering af disse i god stand under alle omstændigheder ikke udgøre en tilsidesættelse fra sagsøgerens side af dennes forpligtelser som fastlagt i kontrakten.

- 129 Det følger heraf, at beløbet på 7 194,24 EUR er pålagt sagsøgeren, uden at denne pålæggelse har noget som helst grundlag i kontraktforholdet mellem Kommissionen og sagsøgeren. Der må derfor gives sagsøgeren medhold i dennes påstand vedrørende beløbet på 7 194,24 EUR (jf. i denne retning dommen i sagen Fuchs mod Kommissionen, præmis 76 og 77).
- 130 Tvisten vedrører dernæst et beløb på 57 515,63 USD, og det er ikke bestridt, at dette svarer til det af IBEA ubetalte restbeløb i forbindelse med det af sagsøgeren fakturerede beløb vedrørende overliggendagspenge (faktura BRU 135 039).
- 131 Ifølge sagsøgeren skyldes de overliggendagspenge, som selskabet kræver betalt, forsinkelsen ved læsningen af varen fra Alpines lager. Det må derfor undersøges, om læsningen er en operation, der er omfattet af den mellem Kommissionen og sagsøgeren indgåede kontrakt, og i givet fald må det afgøres, om det er sagsøgeren eller Kommissionen, der er ansvarlig for denne operation.
- 132 I henhold til artikel 1 i forordning nr. 1815/1999 afholdes der licitation over omkostningerne ved forsendelse af skummetmælkspulver fra interventionslagre til visse bestemmelsessteder i Rusland. Den mellem Kommissionen og sagsøgeren indgåede kontrakt forekommer derfor at være en transportkontrakt. Som følge heraf må det antages, at denne kontrakt i lighed med enhver transportkontrakt indbefatter en ydelse i form af læsning, som er en forudgående operation, der er nødvendig for transport af varen. Ingen af bestemmelserne i forordning nr. 111/1999 eller i forordning nr. 1815/1999 udelukker læsningen fra at være omfattet af leveringskontrakten. Under disse omstændigheder må det antages, at denne operation er en del af kontrakten.
- 133 I henhold til artikel 2 i forordning nr. 1815/1999 omfatter den levering, som tilslagsmodtageren påtager sig, ud over transporten overtagelse af varen ved læsserampen ved lagrene for interventionsorganerne.

- 134 I den foreliggende sag kan den overtagelse, der er tale om i artikel 2 i forordning nr. 1815/1999, ikke omfatte den fysiske operation i form af læsning. I henhold til forordning nr. 1643/89 er flytningerne af skummetmælkspulveret frem til lagerets læsserampe og læsningen af dette på lastbiler, bortset fra stuvning, ved udlagring således fysiske operationer, der er omfattet af de af EUGFL udbetalte faste beløb til materielle operationer som følge af lagring af landbrugsprodukter. Heraf følger, at EUGFL allerede finansierede læsningen på lastbilerne af de 3 000 tons skummetmælkspulver, der udgjorde parti nr. 4 i forbindelse med den ved forordning nr. 1815/1999 iværksatte licitation. Under disse omstændigheder er princippet om forsvarlig forvaltning af Fællesskabets økonomiske ressourcer, som anerkendt i praksis ved Fællesskabets retsinstanser (Domstolens dom af 10.7.2003, sag C-87/01 P, Kommissionen mod CCRE, Sml. I, s. 7617, præmis 40), til hinder for, at denne operation betales endnu en gang ved henførelse af denne til tilslagsmodtageren for leveringen som led i den ved forordning nr. 1815/1999 afholdte licitation. Kommissionen har selv under retsmødet erkendt, at læsningen ikke kunne give anledning til dobbeltbetaling. Under disse omstændigheder må det fastslås, at artikel 2 i forordning nr. 1815/1999 i den foreliggende sag ikke kan resultere i, at læsningen af den pågældende vare henføres til sagsøgeren.
- 135 Desuden fremgår det af fordelingen af budet, hvis overensstemmelse med kravene i artikel 5, stk. 1, litra e), i forordning nr. 111/1999 ikke er bestridt, at sagsøgeren har udelukket ydelserne håndtering og lastning fra de operationer, selskabet forpligtede sig til at levere. Under rubrikken »Omkostninger ved håndtering og lastning« i fordelingen af budet som fastsat i bilag II i forordning 111/1999, som ændret ved forordning nr. 1125/1999, har sagsøgeren således anført »ikke gældende«. Det er imidlertid på grundlag af dette bud, at Kommissionen har tildelt sagsøgeren leveringen.
- 136 Det følger af det anførte, at læsningen af varen ikke kan påhvile sagsøgeren. Som følge heraf henhører den under Kommissionens ansvar som part i en transportkontrakt, hvorefter ydelsen i form af læsning er en forudgående operation, der er nødvendig for dernæst at kunne foretage transport af varen.

- 137 Herefter må det afgøres, om Kommissionen har tilsidesat sine kontraktmæssige forpligtelser i forbindelse med læsningen.
- 138 Kommissionen har i den foreliggende sag ikke selv forestået læsningen af den pågældende vare. Denne operation er udført af Alpine, der handlede for Kommissionens regning, således som det fremgår af faxen af 14. oktober 1999, hvori Kommissionens tjenestegrene meddelte, at lagrene handlede på Fællesskabets vegne.
- 139 Det er ikke bestridt, at gennemførelsen af læsningen skete med en vis forsinkelse som følge af den af Alpine udviste adfærd. Dels blev påbegyndelsen af de materielle operationer i forbindelse med læsningen forsinket i otte dage som følge af Alpines uberettigede afvisning af at iværksætte læsningen, så længe selskabets krav vedrørende omkostninger til stuvning og garantistillelse ikke var blevet imødekommet. At Alpines afvisning var uberettiget, bekræftes af faxen af 14. oktober 1999, hvori Kommissionens tjenestegrene i det væsentlige anførte, at ekstraomkostningerne var uberettigede, og at kravet om supplerende garantistillelse for paletterne hverken var hensigtsmæssigt eller foreskrevet i de gældende bestemmelser. Dels overholdt Alpine ikke det lastetempo på ti læs om dagen, som selskabet i sit tilbud af 25. august 1999 havde meddelt sagsøgeren.
- 140 Det følger af det ovenstående, at læsningen af varen på lastbilerne, som i henhold til kontrakten påhvilede Kommissionen, ikke blev udført korrekt. Kommissionen bør derfor hæfte for følgerne af denne mangelfulde udførelse.
- 141 Det må i denne forbindelse fastslås, at forsinkelserne ved gennemførelsen af læsningen medførte en uberettiget forlængelse af den periode, hvor skibet Freedom III lå stille i havnen i Grimsby. Derimod indeholder sagen ingen

elementer til støtte for sagsøgerens anbringende om, at den tid, hvor skibet Freedom III uberettiget lå stille i ankomsthavnen, ligeledes skyldes den mangelfulde gennemførelse af læsningen af varen fra Alpines lager. Det fremgår af sagen, at skibet Freedom II var klar til losning i ankomsthavnen den 25. november 1999, og at losningen først rent faktisk blev påbegyndt den 11. december 1999 og blev afsluttet den 17. december 1999 (jf. denne doms præmis 26). Under disse omstændigheder finder Retten, at det forhold, at skibet Freedom III lå stille i ankomsthavnen, skyldes forsinkelse eller langsomhed i forbindelse med losningen. De overliggedagspenge, der påløb i ankomsthavnen, kan således ikke tilskrives Alpines mangelfulde udførelse af læsningen. Kun overliggedagspengene vedrørende den periode, hvor skibet lå stille i afgangshavnen, bør således pålægges Kommissionen.

142 Det fremgår af sagen, at overliggedagspengene vedrørende den periode, hvor skibet lå stille i afgangshavnen, udgør 23 072,89 USD (jf. ovenfor, præmis 25). Derfor bør der gives sagsøgeren medhold i dennes påstand om betaling af restbeløbet på 23 072,89 USD vedrørende posten overliggedagspenge på faktura BRU 135 039.

143 Tvisten vedrører for det tredje dels finansielle omkostninger på 7 096,37 EUR og 343,93 USD, der blev pålagt som følge af forsinkede betalinger af fakturaer fremsendt til IBEA, dels morarenter vedrørende beløb, som sagsøgeren kræver betalt i forbindelse med dette søgsmål.

144 Det fremgår af omstændighederne i sagen, at beløbene på 7 096,37 EUR og 343,93 USD angår den faste erstatning på 14% p.a. for IBEA's forsinkede betaling af dels faktura BRU 135 039, hvis forfaldsdato af sagsøgeren var fastsat til den 12. januar 2000, og som blev betalt den 10. marts 2000, og dels faktura BRU 137 810, hvis forfaldsdato, som var fastsat af sagsøgeren, var den 25. maj 2000, og som blev betalt den 23. juni 2000. En forsinket betaling forvolder ganske vist et tab, som fordringshaveren skal have erstattet. Imidlertid kan det først på tidspunktet for påkravet til debitor fastslås, at der foreligger en forsinket betaling (jf. i denne retning dommen i sagen Fuchs mod Kommissionen, præmis

78). I den foreliggende sag må det konstateres, at det ikke i leveringskontrakten er fastsat, at der uden videre sker et påkrav ved forfaldsdagens udløb. I øvrigt fremgår det ikke af sagen, at Kommissionen har modtaget påkrav forud for den 16. maj 2001. Under disse omstændigheder bør påstanden om betaling af 7 096,37 EUR og 343,93 USD forkastes, idet begge beløb vedrører påståede forsinkede betalinger, der ligger forud for den 16. maj 2001.

- 145 Hvad angår morarenterne skyldes disse alene i forbindelse med beløbene på 7 194,24 EUR og på 23 072,89 USD, at regne fra den 16. maj 2001, hvor sagsøgeren over for Kommissionen fremsatte krav om betaling af de nævnte beløb, og til fuld betaling sker. For så vidt angår spørgsmålet om, hvilken årlig rentesats der skal anvendes på morarenterne, bør rentesatsen i mangel af en aftale herom mellem kontraktens parter beregnes på grundlag af Den Europæiske Centralbanks rentesats for de primære markedsoperationer, som var gældende på de forskellige tidspunkter i den pågældende periode, forhøjet med to procentpoint (dommen i sagen Fuchs mod Kommissionen, præmis 78).

— I sag T-220/01

- 146 Sagen vedrører forskellige beløb, og det er ubestridt, at disse angår ekstraomkostninger, som alle har forbindelse med læsningen af varen. Beløbet på 82 991,96 DEM svarer således til det ubetalte beløb i henhold til faktura BRU 135 963 vedrørende de ekstraomkostninger, som sagsøgeren betalte til Nordfrost i forbindelse med læsningen. Det er ligeledes ubestridt, at beløbet på 12 300 DEM svarer til den relevante del af det ubetalte beløb i henhold til faktura BRU 135 964 vedrørende ekstraomkostninger i forbindelse med brugen af de af Nordfrost ved læsningen krævede plastikpresenninger. Parterne har heller ikke bestridt, at det af

sagsøgeren krævede beløb på 6 960 DEM svarer til det ubetalte beløb i henhold til faktura BRU 135 099 vedrørende de bøder, som sagsøgeren blev pålagt af de polske myndigheder som følge af overlæs på de lastbiler, der blev anvendt til transport af varen.

- 147 Det må derfor afgøres, om læsningen er omfattet af den kontrakt, som blev indgået mellem Kommissionen og sagsøgeren i forbindelse med den ved forordning nr. 1799/1999 afholdte licitation, og i givet fald må det fastslås, hvilken af parterne læsningen påhviler.
- 148 I henhold til artikel 1 i forordning nr. 1799/1999 afholdes der licitation over omkostningerne ved forsendelse af visse partier oksekød fra interventionslagre til visse bestemmelsessteder i Rusland. Kontrakten mellem Kommissionen og sagsøgeren forekommer derfor i lighed med den i sag T-215/01 omhandlede kontrakt (jf. ovenfor, præmis 132) at være en transportkontrakt, der i princippet indbefatter læsning. I den foreliggende sag udelukker ingen af bestemmelserne i forordning nr. 111/1999 eller i forordning nr. 1799/1999 læsningen fra at være indbefattet i de af kontrakten omfattede ydelser. Følgelig er læsningen en del af den mellem Kommissionen og sagsøgeren indgåede kontrakt.
- 149 Efter denne kontrakt påhviler læsningen sagsøgeren. I henhold til artikel 2 i forordning nr. 1799/1999 omfatter leveringen således ud over fra transportydelsen overtagelse af varen ved læsserampen ved lagrene for interventionsorganerne. I den foreliggende sag er der intet til hinder for, at overtagelsen af varen indbefatter læsning af varen, da læsningen i modsætning til det for levering af skummetmælkspulver fastsatte (jf. ovenfor, præmis 134) i henhold til forordning nr. 1643/89 ikke finansieres separat af Fællesskabet. Endvidere har sagsøgeren i fordelingen af budet, på grundlag af hvilket Kommissionen gav sagsøgeren tilslag på leveringen, udtrykkeligt angivet, at selskabet ville fakturere håndtering og læsning med 21,80 EUR pr. bruttoton vare.

150 Selv om sagsøgeren under retsmødet har erkendt, at læsningen påhvilede denne i henhold til kontrakten, har sagsøgeren imidlertid ikke desto mindre gjort gældende, at selskabet af BLE blev tvunget til dels at medtage håndteringen og læsningen i sit bud, og dels at overlade disse operationer til Nordfrost. Sagsøgeren har til støtte for sine påstande indskrænket sig til at påberåbe sig det komplicerede faktureringskema vedrørende håndtering og læsning (jf. ovenfor, præmis 135). I den forbindelse bemærkes blot, at ingen af sagens omstændigheder, heller ikke det nævnte faktureringskema, bestyrker påstanden om, at sagsøgerens tilbud om levering af læsning er en følge af en eller anden form for tvang. I øvrigt er det heller ikke godtgjort, at sagsøgeren var forpligtet til at benytte Nordfrost til udførelse af læsningen. Det må således antages, at sagsøgeren fuldt ud har været indforstået med levering af læsningsydelsen, og at sagsøgeren frivilligt har overladt udførelsen heraf til Nordfrost.

151 Hvad angår sagsøgerens argument om, at Nordfrost handlede i egenskab af Kommissionens mandatar ved udførelsen af læsningen, bemærkes blot, at sagen intet indeholder, som gør det muligt at nå frem til en sådan konklusion. Nærmere bestemt er den fax af 14. oktober 1999, som Kommissionens tjenestegrene fremsendte til IBEA i forbindelse med sag T-215/01, på ingen måde relevant, når læsningen som i sag T-220/01 påhviler sagsøgeren. Den nævnte fax fremkom således som led i en sag, hvor læsningen påhvilede Kommissionen (jf. ovenfor, præmis 136), og hvor denne operation var blevet overladt til lageret. Det er kun i et sådant tilfælde, at lageret inden for kontraktens rammer i givet fald kan anses for at handle i Kommissionens navn og for dennes regning.

152 På baggrund af det foregående finder Retten, at Nordfrosts angiveligt mangelfulde udførelse af læsningen og de eventuelle ekstraomkostninger, denne har givet anledning til i kontraktforholdet mellem Kommissionen og sagsøgeren, udelukkende er sagsøgerens ansvar.

- 153 Under disse omstændigheder har BLE i modsætning til det af sagsøgeren påståede (jf. ovenfor, præmis 97 og 99 ff.) med rette afvist at afholde de ekstraomkostninger, der var forbundet med læsningen, og denne afvisning kan ikke udgøre en tilsidesættelse af artikel 9, stk. 3, i forordning nr. 111/1999. Under alle omstændigheder angår denne bestemmelse kun ekstraomkostninger i forbindelse med levering af en vare, der ikke er i overensstemmelse med normerne, hvilket ikke er tilfældet i den foreliggende sag.
- 154 I øvrigt kan den omstændighed, at Kommissionen angiveligt ikke har grebet effektivt ind med henblik på at sikre BLE's betaling af visse omkostninger som påstået af sagsøgeren (jf. ovenfor, præmis 107 og 109), ikke udgøre en tilsidesættelse af den påberåbte forpligtelse i artikel 8, stk. 3, i forordning nr. 111/1999. Eftersom BLE med rette ikke har foretaget betaling af de af sagsøgeren fremlagte ekstraomkostninger, kunne ingen indgriben fra Kommissionens side vedrørende denne betaling have lettet leveringens fortsættelse.
- 155 Det følger af det anførte, at Fællesskabet ikke kan ifalde ansvar i kontraktforhold i sag T-220/01. Følgelig bør sagsøgerens principale påstand i denne sag forkastes.

— I sag T-221/01

- 156 Efter at sagsøgeren har frafaldet sin påstand om betaling af faktura BRU 413 1828 på 23 115,49 EUR, vedrører sagen herefter et beløb på 25 761,11 USD svarende til det udestående beløb i henhold til faktura BRU 114 4316 vedrørende overliggedagspenge.

- 157 Det er ubestridt, at sagsøgeren den 5. oktober 1999 meddelte DAF, at selskabet ønskede at udtage varen fra den 15. oktober 1999. Det er ligeledes ubestridt, at sagsøgeren den 15. oktober 1999 ikke kunne udtage varen som følge af, at DAF ikke havde udstedt udtagelsesattesterne for varen. Det er endvidere ubestridt, at varen først var disponibel den 28. oktober 1999.
- 158 Det må antages, at Kommissionen som led i den mellem sagsøgeren og Kommissionen i sag T-221/01 indgåede kontrakt er forpligtet til at stille varen til rådighed for sagsøgeren. I øvrigt følger det af artikel 7 i forordning nr. 111/1999, som ændret ved forordning nr. 1125/1999, at udtagningen af varen kan finde sted, så snart interventionsorganet modtager bevis for, at der er stillet leverancesikkerhed.
- 159 I den foreliggende sag er det hverken godtgjort eller gjort gældende, at DAF den 15. oktober 1999 ikke var i besiddelse af bevis for, at der var stillet leverancesikkerhed. Det må derfor antages, at varen burde kunne udtages af sagsøgeren den 15. oktober 1999. I øvrigt har Kommissionen ikke anført nogen grund til, at varen ikke var disponibel på denne dato. Under disse omstændigheder må det antages, at den omstændighed, at varen ikke var til rådighed den 15. oktober 1999, udgør en tilsidesættelse fra Kommissionens side af dennes kontraktlige forpligtelser.
- 160 Kommissionen har imidlertid gjort gældende, at de til rederen af skibet Okapi MV betalte overliggelsespenge skyldes sagsøgerens urigtige vurdering af karakteren af det mellem sagsøgeren og den nævnte reder indgåede certeparti. Ifølge Kommissionen var certepartiet et »berth charter« og ikke et »port charter«, altså af en karakter, som gjorde det muligt for sagsøgeren at afvise betaling af de krævede overliggelsespenge.

- 161 I den forbindelse bemærkes, at Kommissionen i egenskab af tredjemand i forhold til certepartiet ikke har beføjelse til at betegne dette som et »berth charter«. Endvidere er det ikke mellem sagsøgeren og rederen bestridt, at certepartiet var et »port charter«. Desuden blev dette opfyldt som værende et sådant. Under disse omstændigheder er der intet grundlag for at antage, at sagsøgeren med urette har betalt overliggdagspenge til rederen af skibet Okapi MV.
- 162 Det er ubestridt, at det af sagsøgeren betalte beløb på 25 761,11 USD i form af overliggdagspenge som følge af, at skibet Okapi MV uberettiget lå stille i afgangshavnen, skyldes, at varen blev stillet til rådighed for sent. Sagsøgerens påstand vedrørende dette beløb bør derfor tages til følge.
- 163 Beløbet bør tillægges morarenter fra den 3. august 2001, hvor sagsøgeren over for Kommissionen fremsatte krav om betaling af det skyldige beløb, og til fuld betaling sker. I mangel af en mellem kontraktens parter aftalt rentesats bør den gældende rentesats for morarenterne beregnes på grundlag af Den Europæiske Centralbanks rentesats for de primære markedsoperationer, som var gældende på de forskellige tidspunkter i den pågældende periode, forhøjet med to procent-point.

Konklusion vedrørende de principale påstande i henhold til artikel 238 EF

- 164 I sag T-215/01 blev visse punkter i den principale påstand ikke taget til følge. Således blev sagsøgerens påstand om betaling af restbeløbet på 57 515,63 USD vedrørende posten »overliggedagspenge« på faktura BRU 135 039 kun taget til følge for så vidt angår 23 072,89 USD. I øvrigt blev sagsøgeren påstand om betaling af finansielle omkostninger på 7 096,37 EUR og 343,93 USD ikke taget til følge. Endelig tillægges alene morarenter af de beløb, som Kommissionen er forpligtet til at betale sagsøgeren.

- 165 I sag T-220/01 blev den principale påstand forkastet i sin helhed.
- 166 I sag T-221/01 blev den principale påstand, som ændret som følge af, at sagsøgeren frafaldt sin påstand om betaling af faktura BRU 413 1828, taget til følge.
- 167 Eftersom de principale påstande i sagerne T-215/01 og T-220/01 ikke fuldt ud blev imødekommet, bør de i disse to sager fremførte subsidiære påstande undersøges nærmere.

De subsidiære påstande i henhold til artikel 235 EF og artikel 288, stk. 2, EF i sagerne T-215/01 og T-220/01

Formaliteten

Parterne argumenter

- 168 Kommissionen har vedrørende sagerne T-215/01 og T-220/01 nærmere bestemt gjort gældende, at påstandene i henhold til artikel 235 EF og artikel 288, stk. 2, EF bør afvises med den begrundelse, at stævningerne ikke opfylder kravene i procesreglementets artikel 44, stk. 1, litra c).

- 169 Sagsøgeren har i de to sager nærmere bestemt fortsat ikke oplyst, hvorledes de påståede fejl fra Kommissionens side udgør en tilstrækkelig kvalificeret tilsidesættelse af en højere retsregel til beskyttelse af private, og har ikke på nogen måde redegjort for, hvorvidt der foreligger årsagsforbindelse mellem disse påståede fejl og de påberåbte tab.
- 170 Kommissionen har ligeledes gjort gældende, at påstandene om betaling af finansielle omkostninger på 7 096,37 EUR og 343,93 USD i sag T-215/01 samt påstanden om betaling af faktura BRU 135 964 i sag T-220/01 savner enhver form for begrundelse i stævningen.
- 171 Sagsøgeren har i det væsentlige gjort gældende, at stævningen i hver af de to sager i overensstemmelse med kravene i procesreglementets artikel 44 indeholder en kort fremstilling af søgsmålsgrundene vedrørende den subsidiære påstand.
- 172 Sagsøgeren har i denne forbindelse i begge sager anført, at den lidte skade i stævningen præcist er opgjort som værende det udestående beløb i henhold til de fakturaer, som blev fremsendt til det relevante interventionsorgan.
- 173 I begge stævninger er den adfærd, der bebrejdes Kommissionen, identificeret som værende en følge dels af udformningen og affattelsen af de almindelige vilkår for den pågældende levering, dels af den af Kommissionen udviste forsømmelse i forbindelse med organiseringen og kontrollen af det arbejde, der som led i denne

levering blev udført af de øvrige intervenienter, dvs. interventionsorganerne og lagrene.

- 174 I begge stævninger godtgøres, at der foreligger årsagsforbindelse mellem skaden og den bebrejdede adfærd, idet det præciseres, at indgreb og kontrol fra Kommissionens side ville have gjort det muligt at tilsidesætte det relevante lagers og interventionsorgans afvisninger.
- 175 Sagsøgeren har i begge sager endvidere gjort gældende, at de forskellige påstande i modsætning til det af Kommissionen anførte er tilstrækkeligt begrundet, henset til kravene i procesreglementets artikel 44.

Rettens bemærkninger

- 176 Det er gentagne gange fastslået, at en stævning, hvori der nedlægges påstand om betaling af erstatning for skade forvoldt af en fællesskabsinstitution på grundlag af Fællesskabets ansvar uden for kontraktforhold, skal indeholde de elementer, der gør det muligt at identificere den adfærd, som sagsøgeren bebrejder institutionen, grundene til, at han antager, at der består en årsagsforbindelse mellem adfærden og det tab, han hævder at have lidt, samt karakteren og størrelsen af dette tab (Rettens dom af 18.9.1996, sag T-387/94, Asia Motor France m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 961, præmis 107, og af 10.4.2003, sag T-195/00, Travelex Global and Financial Services og Interpayment Services mod Kommissionen, Sml. II, s. 1677, præmis 27).

- 177 I sagerne T-215/01 og T-220/01 identificerer stævningen den adfærd, der bebrejdes Kommissionen, som værende en mangelfuld udformning og organisering af leveringen, idet institutionen ikke havde forudset lagrenes og interventionsorganernes passivitet, forsømmelser og/eller manglende vilje.
- 178 Endvidere identificerer hver stævning den lidte skade som værende de ekstrakostninger, der er afholdt som led i forsendelsen af de pågældende varer.
- 179 Hvad angår årsagsforbindelsen mellem den bebrejdede adfærd og det påståede tab må det i begge de to sager konstateres, at stævningen intet indeholder herom. Det bemærkes i den forbindelse, at det i ingen af stævningerne i modsætning til det af sagsøgeren påståede (jf. ovenfor, præmis 174) påpeges, at årsagsforbindelsen følger af det forhold, at indgreb og kontrol fra Kommissionens side ville have gjort det muligt at tilsidesætte det relevante lagers og interventionsorgans afvisninger. Selv om stævningernes ordlyd kan fortolkes som indeholdende en sådan påpegning, kan denne under alle omstændigheder ikke anses for en godtgørelse af, at der foreligger en årsagsforbindelse mellem den bebrejdede adfærd og den skade, som rent faktisk er påberåbt.
- 180 Under disse omstændigheder finder Retten med hensyn til de subsidiære påstande i henhold til artikel 235 EF og artikel 288, stk. 2, EF, at ingen af stævningerne opfylder kravene i procesreglementets artikel 44, stk. 1, litra c). De subsidiære påstande i sagerne T-215/01 og T-220/01 bør derfor afvises.

Sagsomkostningerne

- 181 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 3, kan Retten fordele sagens omkostninger eller bestemme, at hver part skal bære sine egne omkostninger, hvis hver af parterne henholdsvis taber eller vinder på et eller flere punkter.
- 182 I sag T-215/01 har sagsøgeren kun til dels fået medhold, og det findes derfor efter sagens omstændigheder passende, at sagsøgeren bærer en tredjedel af sine egne omkostninger og betaler en tredjedel af Kommissionens omkostninger, og at Kommissionen bør bære to tredjedele af sine egne omkostninger og betale to tredjedele af sagsøgerens omkostninger.
- 183 I sag T-220/01 har sagsøgeren tabt sagen, og selskabet bør derfor pålægges at betale sagens omkostninger i overensstemmelse med Kommissionens påstand herom.
- 184 I sag T-221/01 har sagsøgeren ganske vist fået medhold. Imidlertid bemærkes, at sagsøgeren delvist frafaldt sagen for så vidt angik betaling af faktura BRU 413 1828 på 23 115,49 EUR. Under disse omstændigheder findes det efter sagens omstændigheder passende, at sagsøgeren bærer en fjerdedel af sine egne omkostninger og betaler en fjerdedel af Kommissionens omkostninger, og at Kommissionen bør bære tre fjerdedele af sine egne omkostninger og betale tre fjerdedele af sagsøgerens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RET TEN (Anden Afdeling)

- 1) I sag T-215/01 tilpligtes Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber at betale sagsøgeren 7 194,24 EUR og 23 072,89 USD med tillæg af morarenter fra den 16. maj 2001, til fuld betaling sker. Rentesatsen, der skal anvendes på morarenterne, beregnes på grundlag af Den Europæiske Centralbanks rentesats for de primære markedsoperationer, som var gældende på de forskellige tidspunkter i de pågældende perioder, forhøjet med to procentpoint.
- 2) I øvrigt frifindes Kommissionen i sag T-215/01.
- 3) I sag T-215/01 bærer sagsøgeren en tredjedel af sine egne omkostninger og betaler en tredjedel af Kommissionens omkostninger, og Kommissionen bærer to tredjedele af sine egne omkostninger og betaler to tredjedele af sagsøgerens omkostninger.
- 4) I sag T-220/01 frifindes Kommissionen.

- 5) I sag T-220/01 betaler sagsøgeren sagens omkostninger.
- 6) I sag T-221/01 tilpligtes Kommissionen at betale sagsøgeren 25 761,11 USD med tillæg af morarenter fra den 3. august 2001, til fuld betaling sker. Rentesatsen, der skal anvendes på morarenterne, beregnes på grundlag af Den Europæiske Centralbanks rentesats for de primære markedsoperationer, som var gældende på de forskellige tidspunkter i de pågældende perioder, forhøjet med to procentpoint.
- 7) I sag T-221/01 bærer sagsøgeren en fjerdedel af sine egne omkostninger og betaler en fjerdedel af Kommissionens omkostninger, og Kommissionen bærer tre fjerdedele af sine egne omkostninger og betaler tre fjerdedele af sagsøgerens omkostninger.

Forwood

Pirrung

Meij

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 10. februar 2004.

H. Jung

N.J. Forwood

Justitssekretær

Afdelingsformand

Indhold

Relevante retsfor skrifter	II - 593
Relevante bestemmelser i sagerne T-215/01, T-220/01 og T-221/01	II - 593
Andre relevante bestemmelser i sagerne T-215/01 og T-221/01	II - 596
Andre relevante bestemmelser i sag T-220/01	II - 598
Faktiske omstændigheder	II - 599
I sag T-215/01	II - 599
I sag T-220/01	II - 602
I sag T-221/01	II - 604
Retsforhandlinger	II - 606
Parternes påstande	II - 608
De principale påstande i henhold til artikel 238 EF	II - 610
Formaliteten	II - 610
Parternes argumenter	II - 610
— Anbringendet om, at der ikke foreligger noget kontraktforhold mellem parterne	II - 611
— Anbringendet om, at stævningerne ikke er i overensstemmelse med forskrifterne i artikel 44, stk. 1, litra c), i procedurereglementet	II - 614
Rettens bemærkninger	II - 615
— Anbringendet om, at der ikke foreligger noget kontraktforhold mellem parterne	II - 615
— Anbringendet om, at stævningen ikke er i overensstemmelse med forskrifterne i procedurereglementets artikel 44, stk. 1, litra c)	II - 617

CALBERSON GE MOD KOMMISSIONEN

Realiteten	II - 618
Parternes argumenter	II - 618
Rettens bemærkninger	II - 627
— I sag T-215/01	II - 628
— I sag T-220/01	II - 633
— I sag T-221/01	II - 636
Konklusion vedrørende de principale påstande i henhold til artikel 238 EF	II - 638
De subsidiære påstande i henhold til artikel 235 EF og artikel 288, stk. 2, EF i sagerne T-215/01 og T-220/01	II - 639
Formaliteten	II - 639
Parterne argumenter	II - 639
Rettens bemærkninger	II - 641
Sagsomkostningerne	II - 643